

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΩΣ... "ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ,,

ΑΘΗΝΑΙ. Φεβρουάριος. Αί έορταί του πατριού καρναβαλιού, έκλεισαν με ένα πλούσιον, ως προκύπτει, απολογισμόν εις κίνησιν και άποδοσεις προς όφελος της πόλεως, όμοιον του όποιου δέν ήμπορεί, αναμφισβητήτως, να άνεύρη κανείς εις τό παρελθόν, άφότου ή προσπάθεια «ξεπέρασε» τά στενά τοπικά πλαίσια, διά να προβληθή πλέον ως πανελλήνιον γεγονός με άξιώσεις. Τά σχόλια δι' ό,τι συνετελέσθη με δαπάνας και μόχθον περισσότερο, από άλλοτε, ποικίλλουν έδώ. Άνάλογα με την ύποκειμενικήν αντίληψιν του επίσκεπτου. Τό γεγονός ότι δέν συμπίπτουν άπολύτως διά την μόρφωσιν ένός καθολικού συμπεράσματος, δέν σημαίνει, ότι δημιουργεί άμφιβολίας και έπιφυλάξεις ως προς την όρθότητα της κεντρικής ιδέας, όπως καθιερωθή, διά λόγους παραδόσεως και πρό παντός τουριστικούς, ό θεσμός των άποκρηάτικων έορτών. Δημιουργεί, όμως, την ύποχρέωσιν να άνοιξώμεν τα αυτιά μας εις τόν οιονδήποτε αντίλογον, να προσέξωμεν τάς απηχήσεις του και να έξαγαώμεν με ψυχραιμίαν τά άναγκαία συμπεράσματα, που μας χρειάζονται ως κανών ένεργείας διά τό μέλλον. Ό γράφων, λόγω των άπασχολήσεών του, δέν είχε την καλήν τύχην να παρευρεθή εις τας έορτάς και μείνει, συνεπώς, άνεπηρέαστος από προσωπικάς προκαταλήψεις, διά να μεταδώση φωνογραφικώς ό,τι άκούει γύρω του διά την κοινήν μας ύπόθεσιν.

Ήκούσθησιν, λοιπόν, αρκετά παράπονα, που δέν ήμπορεί να άποδοθούν με εύκολίαν εις τό άσημαντον, εκείνο ποσοστόν των αιώνων μεμιμοίρων και των ανθρωπων του δυσκόλου γούστου. Είναι άλλωστε πολύ φυσικόν, μέσα εις έναν όγκον 14.000 περίπου έπισκεπτών, που ήλθαν εις τας Πάτρας, να υπάρχουν κατά ένα ποσοστόν και μεμψίμοιροι και δύσκολοι και... έμπάθει, όπως συνέβη με μερικούς γείτονας, οι όποιοι έσπευσαν την έπαύριον των έορτών, να κυκλοφορήσουν εις τας Άθηναϊκάς έφημερίδας έντύπου διαμαρτυρίας, υπό μορφήν λιθέλλων, κατά της «άσχημίας» του πατριού καρναβαλιού. Από τό μεγάλο ποσοστόν των έπισκεπτών, άρνόμεθα κρίσεις, από εκείνο που ένώ διεσκέδασε πομπωδώς και με ίκανοποίησιν, έν τούτοις, ήσθάνετο την ανάγκην, από άγαθήν προαίρεσιν, προς την πόλιν, να σημειώσιν τα έπαιτήρια ή έπαιτήρια και να με κάποιον ένδόμυχον φόβον, ότι τυχόν, επανάληψις των, θα σημάνη την στροφήν του άνέμου κατά του

άνειγειρομένου με τόσην κοπιώδη φροντίδα οικοδομήματος...

"Όσοι μετέχουν των εύθυνών διά την δημιουργίαν του θεσμού των πατριών άποκρηάτικων έορτών, όφείλου, να αναλογισθούν ποίαν δύσκολον ύποθήκην τούς έμπιστεύεται ή παράδοσις, διά να την διαχειρισθούν με την δέουσαν λεπτότητα και κατανόησιν προς τό καλόν της πόλεως, άφού πλέον σί φιλοδοξία δέν περιορίζονται εις τόν στενόν πατριών περίγυρον. Άκριδώς, διά τό τελευταίον αυτό, επιβάλλεται να έχουν ύπ' όψιν των τόν αντίλογον. Ίδου τά κυριώτερα σημεία του.

α) Τά άρματα. Μολονότι μερικά θα ήμπορούσαν να διεκδικήσουν κάποιαν σοβαράν έπιμέλειαν και τεχνικήν κατάρτισιν, όπως συνέβη με τό άνθινον άρμα της Άνοιξεως, έν τούτοις γενικώτερον, έστερούντο καλαισθησίας και έμπνεύσεως. Ίσως τά περιωρισμένα όρια χρόνου να μη επέτρεπον τελειοτέρας κατασκευάς, αλλά αυτό δέν σημαίνει, ότι ήμπορούν να έξασφαλίσουν συλλήβδην μίαν καλήν έντύπωσιν, εις τά έμπειρα μάτια, που διαθέτουν αισθητικό γούστο και που ασφαλώς δέν θα ήσαν όλίγα εις την μυριάδα των ξένων έπισκεπτών, που τά παρηκολούθησε. Κάποιοι, τολμηρότεροι εις τά σχολία των, έξέφρασαν την έντύπωσιν, ότι ύστερούσαν καταφανώς τώ περυσιών. Κυρίως εις ό,τι άσφα τήν φαντασίαν, της όποιας, ως ίσχυρίζοντο, έστερούντο καταφανώς. Άν συμβαίνει κάτι τέτοιο, άσφαλώς, ή μετάκλησις Άθηναίου καλλιτέχνου έν τώ προσώπω του κ. Στεφανίδη υπήρξεν άτύχημα. Δέν αναλαμβάνομεν την εύθύνην της άληθείας των όσων παρατηρούνται, έν προκειμένω, αλλά άν φείλει να τονισθή, ότι ό τομεύς των άρμάτων εις τό όλον πλαίσιον των άποκρηάτικων έορτών, είναι τό θεμέλιον διά μίαν καλήν και έπιβλητικήν έντύπωσιν, που δίδει την φυσιογνωμίαν της όλης προσπαθείας και έπισφραγίζει τούς κόπους όλων των παραγόντων που πινδύονται με την εύθύνην της προβολής των έορτών εις τό εύρύτερον κοινόν. Είναι, κυρίως εϊπείν, ό διάκοσμος του πατριού καρναβαλιού, και ή συνισταμένη των προθέσεων διά την δημιουργίαν άξιολόγου τουριστικής κινήσεως εις την έγκαταλελειμμένην πόλιν. Άν τό θεμελιώδες αυτό στοιχείον δέν τύχη της έπιβαλλομένης προσοχής, τό γενικώτερον ξεφάντωμα, που είναι αρκετόν οία την προσελκύσιν της τόσον περιποθητου πελατεί-

(Συνέχεια εις την 4ην σελίδα)

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

(Συνέχεια εκ της 3ης σελίδος)

ας. Δεν νομίζομεν, ότι θα άπετέλει υπερβολήν ή ιδέα, αν εν τώ πλαισίω τής οργανώσεως των έορτών κατά τρόπον συστηματικώτερον και θετικώτερον εις άποδόσεις, μετακαλείτο και ξένος ειδικός άκόμη, είτε από τής 'Ιταλίαν, είτε από τής Νίκαιαν, δια να δώσητας συμβουλάς και τας ιδέας του όσον άφορά τήν κεντρικήν γραμμήν που επιβάλλεται να χαραχθή εις μίαν τόσον λεπτήν υπόθεσιν από τήν όποιαν εξαρτάται ή προβολή πανελληνίως των Πατρών ως Νικαίας τής 'Ελλάδος. Μη λησμονούμεν, ότι χωρίς να τώ ενοήσωμέν, έδημιουργήθη γύρω από τήν υπόθεσιν των έορτών θόρυβος, υπερβαίνων, ίσως τας διαστάσεις του αντικειμένου. Και θα άπετέλει έγκλημα κατά των Πατρών, εάν δεν έπωφελούμεθα τής ευκαιρίας θωρακισμένοι με ισχυράν πανοπλίαν...

6) Οι χοροί. "Όσον και αν ή διάθεσις δι' ένα ξεφάντωμα είναι διάχυτη εις εκείνους που άπεφάσισαν να τώ συναντήσουν κατόπιν μακράς έκστρατείας, ή κριτική θα προβάλλη τήν υπαύριον, έστω και μετά τας κάποιας ικανοποιητικάς του επί γενικώτερον πλαισίω έντυπώσεις. Συνεζητήθη, άίφνης, εύρύτατα αυτή ή άτυχής έμπνευσις του χορου των 'Αθηναίων, όπως έπιπλοφορήθη δια τήν έξοικονόμησιν εκείνων, που καθυστερημένοι εις τας άποφάσεις των, θα έστερουόν το τήν τελευταίαν στιγμήν τής κλειστής ψυχαγωγίας των έορτών. 'Ατυχής, κυρίως δια τόν τίτλον τής, ό όποίος εφάνταζε εις τήν αντίληψιν των 'Αθηναίων ως κάτι έντελώς ιδιόν των και προς τιμήν των. Και έσπεισαν άήροοι εκ προκαταλήψεως ή έστω και ανάγκης. Και εύρέθησαν εις μίαν κοινήν αίθουσαν, τής όποιας ή διακόσμησης και αι αξιώσεις, ήσαν έντελώς ξένα προς τήν έννοιαν που ώφείλετο να προσδοχη εις φιλοξενουμένους, οι όποιοι ξεκίνησαν εν πολλοίς από τώ κέντρον των 'Αθηνών, διασκεδάζουσι με τους λάτρες και έπίσημα ένδύματα σε λαμπρές αίθουσας και δεν έχουν καμμίαν σχέσηιν με τήν Καισαριανήν και τώ Δουργούτι. Και αι αξιώσεις τής ήσαν περίπου, όπως θα συνέβαινε, κατά τας άφηγήσεις των, με τήν «Φάμινα». Ός έμπνευσις, ή οργανώσις ενός χορου εύκαιρίας, υπήρξε αναμφισθητήτως αξιόπαινη, άλλ' ως τίτλος, που ήμπορεί να εξελιχθή εις παγίδα και ως τιμολόγιον, που ήμπορεί να προκαλέση ίλιγγους, υπήρξε ξένη προς τήν ψυχολογίαν των στιγμών, και άνυπολογίστως επικίνδυνος. "Εστω ως δίδαγμα ή πρωτοβουλία αυτή δια τώ μέλλον.

Δια τήν Φιλαρμονικήν, επίσης, δεν είναι εύφημος ή μήμη. Οι έγκριτοι Πατρινοί, που τήν διοκοούν, ώφειλον να εκτιμήσουν με κάποιαν ψυχραιμίαν τήν ευκαιρίαν της καθόδου των ξένων και προδ παντός να σκεφθούν, ότι εν ουδεμιά περιπτώσει αι προσημαίναι του παρελθόντος του ιδρύματος, ήμπορούν να χορηγήσουν συγχωροχάρτια δια τήν ένέδραν του «μενού», εις τήν όποιαν άνιθεοί ενεπλάκησαν οι δηλώσαντες συμμετοχήν εις τήν έσπερίδα τής. Τα περίφημα «μενού» τής «Μεγ. Βρετανίας», δεν υπερβαίνουσι εις τους πλέον έπίσημους χορούς, τας εκατόν εξήντα χιλιάδας δραχμάς. Και ή Φιλαρμονική, έφέτος, ώπλισθη με... ξυλοπόδαρα δια να έξαρθη υπέρ τήν φήμην του μεγαλοπρεπούς ξενοδοχείου. 'Εχάθη τώ μέτρον δια να εκτιμηθούν αι διαστάσεις των δύο δεδομένων.

'Αλλά τα κρούσματα τής εκμεταλλεύσεως, δεν έλλειψαν και εις άλλας περιπτώσεις, όπου έπρυτάνευσε, δυστυχώς, ή σκέψις, ότι «μια φορά τώ χρόνο μάς έρχονται τα κελεπούρια». Ποίος, όμως, ήμπορεί να έγγυηθή, ότι ή «άπροσδόκητος» αυτή λεία, δεν θα στρέψη άπογοητευμένη τα νώτα εις τήν... στοργικήν αυτήν φροντίδα μερικών άμετανοήτων έπιχειρηματιών, οι όποιοι θα κληθούν και αυτοί μετά των άνευθύνων να υπογράψουν τήν καταδίκην τής πόλεως.

γ) Τα καταλύματα. 'Υπήρξεν, πράγματι, αξιόπαινος ή φροντίς τής έπιτροπής και των αρχών τής πόλεως, ως μάς έπληροφόρησαν, δια τήν έξοικονόμησιν των ξένων, εις τρόπον ώστε τώ πρόβλημα να αντιμετωπισθή με μικρότερον όξύτητα από άλλοτε. 'Εν τούτοις ή έννοιά του, δεν κατελύθη όριστικώς. 'Ησαν πολλοί εκείνοι που έζητήσαν στέγην και δεν εύρον, εκείνοι, που έτακτοποιήθησαν κατά τόν πλέον πρόχειρον τρόπον, εκείνοι, που κατελθόντες με πολλάς έλπίδας, ήναγκάσθησαν να... μεταναστεύσουν εις γειτονικάς πόλεις και τέλος εκείνοι, που υπεχρεώθησαν να παραμείνουν άυπνοι επί 48 ώρας μέχρι τής έπιστροφής των εις τας 'Αθήνας ή άλλαχού. 'Ακόμη, δεν ήσαν όλίγοι εκείνοι, που έματαίωσαν τώ ταξίδι των μέχρι Πατρών δια μόνον τόν λόγον, ότι προέβλεπον τήν περιπέτειαν τής στέγης. Τώ θέμα χρήζει προσεκτικής μελέτης από τους αρμοδίους, διότι είναι θεσπαστική μασία. Πώς θα αντιμετωπισθή, είναι κάτι, που δεν ανήκει εις τήν ιδιικήν μας αρμοδιότητα. Με ήμίμετρα δεν έξυπηρετείται ό αντικειμενικός σκοπός τής προσελκύσεως ξένων. 'Επιβάλλεται τομήεις τήν ρίζαν. 'Αλλά τόσο αυτό, όσον και ένα πλήθος άλλων ζητημάτων, που συνδέονται με τήν συστηματικήν καλλιέργειαν και οργάνωσιν του γενικού θεσμου των Πατριών έορτών του Καρναβάλου πρέπει να αντιμετωπισθούν από ένα υπεύθυνον διοικητικόν όργανον όπως θα ήτο, άίφνης, μία μόνιμος έπιτροπή, ή όποία προικοδοτούμενη με μέσα με αρμοδιότητας όπως ένας πραγματικός οργανισμός, θα ήδύνατο να προχωρήση με ούσιαστικήν ευθύνην εις τήν

δικαίωσιν του πάθους όπως αι Πάτραι με τήν ευκαιρίαν των έορτών, καταστούν συγχρονισμένον τουριστικόν κέντρον, του όποιου ο πολιτισμός και τα μέσα έξυπηρετήσεως των ξένων, θα είναι άπληλαγμένα από αυτοσχεδιασμούς και προχειρότητες.

K. ΚΑΓΚ.

*****

ΜΗΔΕΝ!..

'Απ' τις ίδιες φιλόξενες στήλες άνεπήδησεν ή ιδέα τής αναδιώσεως του Πατρινού Καρναβαλιού. 'Η ίδια πένα ξεσήκωσε εκείνους που πίστευαν στην πολυποίκιλη τοπική ώφέλεια από τώ ξαναζωντάνεμα του Βασιληά τής χαράς και τής ευθυμίας. Δικαιολογημένη λοιπόν ή ικανοποίησι απ' τήν επαλήθευσι των προβλέψεων, που με παρεξηγημένη ζωηρότητα υπεστήριξε, εδώ και δυό χρόνια, ή ίδια πένα. 'Η μυριάδες των ντόπιων, αι ξένων που παρατάσσονται στο πέρασμα του Καρναβάλου στους Πατρινούς δρόμους δίνουσι τήν άδιάφευστη τής επαλήθεύσεως άποδειξι. 'Η άτέρμονη τής φήμης του Πατρινού Καρναβάλου έκτασι, επιδραβεί τήν προσπάθεια. Τώ πανελλήνιο ξεσήκωμα δείχνει τήν κλισί του κοινού στην άδολη ψυχαγωγία, που κανένα δεν καταργεί Θεό, όσο κι αν επιμένουν οι φίλτατοι κληρονόμοι του άγνωστου ίσοπολίτη, μακαρίτη Μητσου Κατσίβελου κλπ.

Με «άριστα» βαθμολογήθηκε ή προσπάθεια. 'Η προσπάθεια ή ιδιωτική. 'Η προσπάθεια εκείνων που άρπαξαν τόν δίσκο τής έπαιτείας, τώ σφυρί, τώ πινέλλο, τήν πένα, τις στήλες των έφημερίδων για να δώσουν, με όλα αυτά, ζυμωμένα με κόπους κι άνεξάντλητα ξενύχτια, ζωή στην ιδέα, ζωή και θάρρος στα κατσούφικα μεταπολεμικά νειάτα, τώνωσι στη μαρζωμένη άρχοντίσσα τής Πελοποννήσου! «'Αριστα», προσυπογεγραμμένο, όχι μόνο από τώ άνώδυμο πλήθος των μυριάδων έορταστών, αλλά και από τήν 'Επιστήμη, τόν Πολιτισμό, απ' τήν Οικονομία. 'Απ' όλους τους συνθετικούς παράγοντας μίας κοινωνίας, που προωθεί τόν πολιτισμό τής, χωρίς να παραγνωρίζη τις παραδόσεις που στηρίζονται στην πίστη και στην ήθική.

Μα ιδιωτική πρωτοβουλία είναι αυτή! Πρωτοβουλία δηλαδή που έξαντλείται απ' τήν κούρασι. Που έξανεμίζεται από τοπική ή ούσιαστική αντίδρασι. Που καταπονείται και φθείρεται απ' τήν έλλειψιν συστήματος. Που άηδιάζει απ' τήν έκμετάλλευσι. Που δυσχεραίνεται απ' τήν βραδυκίνησια του ενός ή του άλλου αρμοδίου. 'Απ' τήν άνυπαρξία των άπαιτουμένων υλικών μέσων, τήν ώρα που χρειάζονται. 'Απ' τήν στενότητα του χρόνου που τής άφαιρεί τήν δυνατότητα τής προεργασίας και τώ δικαίωμα του έλέγχου.

"Εκαμε τή δουλειά της ή ιδιωτική πρωτοβουλία τα προηγούμενα χρόνια. "Εδείξε τήν αξία του έργου της. "Ανοιξε και έθεμελίωσε μια πηγή χαράς, ευθυμίας και πλούτου για μεγάλους και μικρούς. Φανέρωσε τώ καταπλακωμένο απ' τώ σκοτάδι τής μεταπολεμικής κοινωνικής άνασύνθεσης όνομα τής Πάτρας. Κι' ύστερα; "Υστερα έζητησε τους διαδόχους της. Τους διαδόχους της, που με μορφή μόνιμου ειδικού και έπίσημα άνεγνωρισμένου οργανισμού, θάχε στη διάθεσί του τα υλικά μέσα, τώ κύρος, τώ χρόνο, τώ σύστημα και τους καταλλήλους ανθρώπους, για να άνυψώση ό,τι ή ιδιωτική πρωτοβουλία με σιγουριά έθεμελίωσε. "Εναν οργανισμό με τους παγίους και σταθερούς πόρους του. Με τώ χρόνο συνεισκειρό του για τήν διεκπεραίωσι κάθε άναγκαίας προετοιμασίας των έορτών. Με τους κανονισμούς του. Με τήν πείρα αλώδητη από κάθε πίεσι. Με τις πειθαρχημένες και έμπειρες υπηρεσίες του. Με τήν δύναμι τής έπιβολής εν όνόματι των συμφερόντων και τής αξιοπρεπειας τής πόλεως.

Τέτοια διαδοχή χρειάζότανε. Τέτοια διαδοχή έζητήσαμε και τέτοια άκριβώς χρειάζεται. Τώ πάθημα τής περασμένης Κυριακής πρέπει να μάς παραδειγματίση. Πρέπει να μάς δώση να νοιώσωμε πως ό,τι ώραίο έδημιούργησεν ή δίχρονη προσπάθεια, κανείς δεν έχει τώ δικαίωμα να τώ καταστρέψη.. 'Από τώρα, κι' όλας, πριν ό άνεμος παρασύρη απ' τους δρόμους τής σερπαντίνας τα ύπολείματα, πρέπει να μη τώ στα σκαργιά ό οργανισμός για τις γιορτές του Καρναβάλου. 'Ακόμη και γι' άλλες γιορτές. Θρησκευτικές, 'Εθνικές, έποχικές. Τα Χριστούγεννα, ή Λαμπρή, ή γιορτή του Πρωτόκλητου πρέπει να θρούν τήν αξιοποίησί τους με άνάλογη και κατάλληλη οργάνωσι. 'Η "Ανοιξη, ή ύπέροχη αυτή, σε θεία συναρμολόγησι γιορτή τής φύσης, πρέπει να δώση τή χαρά. 'Αν δεν γίνη αυτό, κι' αν άγκομαχώντας καταφύγωμε πάλι στην ιδιωτική κουρασμένη και άσπλη πρωτοβουλία, τότε, παράλληλο στο μεγάλο μηδενικό που στεφάνωσε τα κεφάλια μας έπαξίως τήν περασμένη Κυριακή, πρέπει άσφαλώς να προστεθή και διπλό παράσημο πέντε άνδικτών δακτύλων!

ΧΡΗΣΤΟΦΟΡΟΣ ΜΟΥΡΤΙΔΗΣ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ άγρός τμηματικώς ή όλικώς 20 στρεμμάτων πλησίον «Κόκκινου Μύλου» άνω και κάτω σιδηροδρομικής γραμμής και προς τήν όδον Πατρών — Πύργου. Πληροφορία: Καμπισόπουλον, κτηματομεσίτην, όδος Μαιζώνος.